

СИМВОЛІЗМ

- одна з течій раннього модернізму, в якій замість художнього образу, котрий відтворює певне явище, застосовується художній **СИМВОЛ**, що є знаком мінливого “життя душі” і пошуку “вічної Істини”.

Ознаки символізму

1. Поет – медіум і творець загадкового і таємничого світу символів.
2. Інтуїція – головне містичному прозрінні митця.
3. Протиставлення реального світу – духовному, світу вічних Ідей, Краси.
4. Прагнення наблизитися до непізнанної Таїни, Вічності, Сенсу всього.
5. Художній символ – головний засіб пізнання.
6. Краса – це Істина і форма Бога
7. Сугестивність (натяки, навіювання смислів)
8. Складна метафоричність.
9. Музичність.
10. Абстрактність образів.
11. Намагання висловити невимовне.

**Які ознаки символізму
ми можемо знайти у
цих репродукціях?**

Художній світ поезії Артюра Рембо

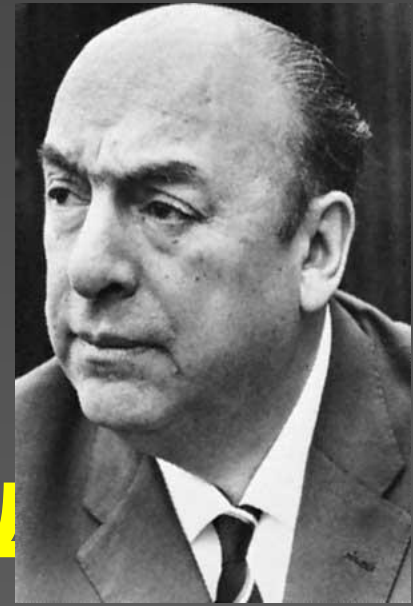
*...я занотовував
невимовне.
Я фіксував
запаморочення.*

Артюр Рембо

План

1. Особливості творчих пошуків Артюра Рембо. Емоційність у змалюванні духовних поривань, бунтарство ліричного героя – самотника й мандрівника. Прагнення досягнути універсальності буття світу.
2. Художня вишуканість поетичних творів.
3. «Голосівки» - яскравий зразок символістського пошуку «відповідностей» між протилежними явищами життя.
4. Багатство асоціацій при створенні панорами Всесвіту («П'яний корабель», «Відчуття», «Голосівки»).

**Рембо, перебудовавши
всю
поетику, зумів знайти
шлях
до найшаленішої краси.**

Пабло Неруда

**Видатна українська поетеса Ліна
Костенко розповіла про юнацькі
роки Артюра Рембо у вірші
«Хлопчик прийшов із Шарлевілю»**

Рембо судилося коротке, але яскраве життя. Слава прийшла до нього після смерті. Його ім'я стало символом світового поетичного авангарду.

Прослуховування поезії Анни Савіної

**ЯКИМ Артюра Рембо
побачила поетеса?**

Народився Рембо в 1854 році в містечку Шарлевілі, Франція.

**У 15 років він уже був
автором надрукованих віршів.**

Наприкінці серпня 1870

Артюр тікає до

Парижа, пише

натхненні комунарські

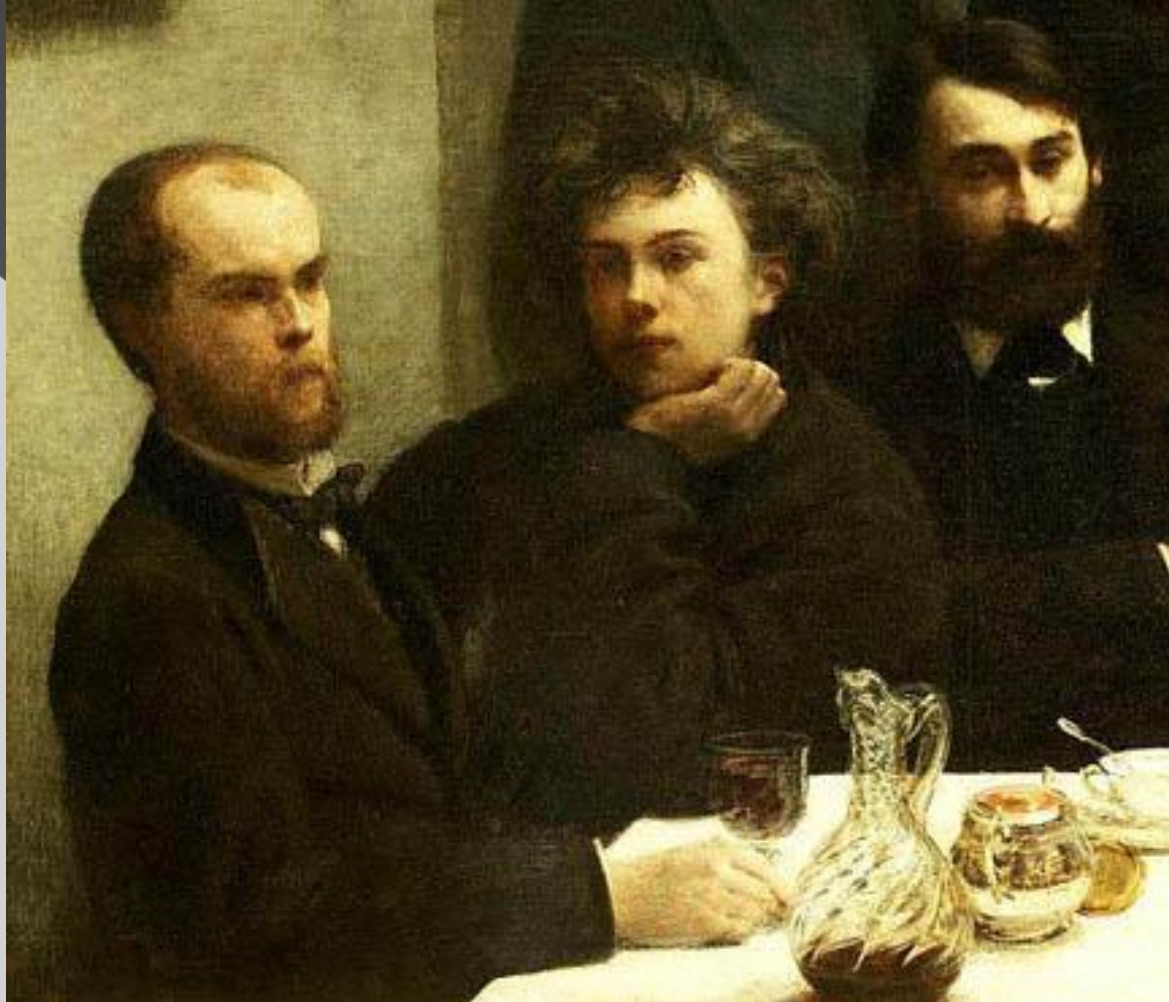
вірші, поезії «П'яний

корабель» та

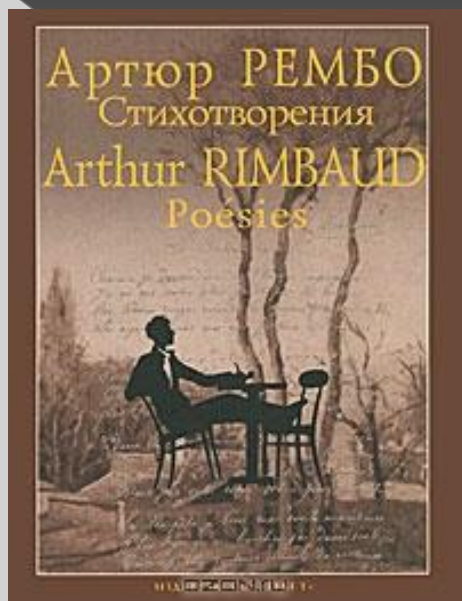
«Голосівки»

**Рембо зустрічається з П.
Верленом і вони разом два роки
мандрують Бельгією та**

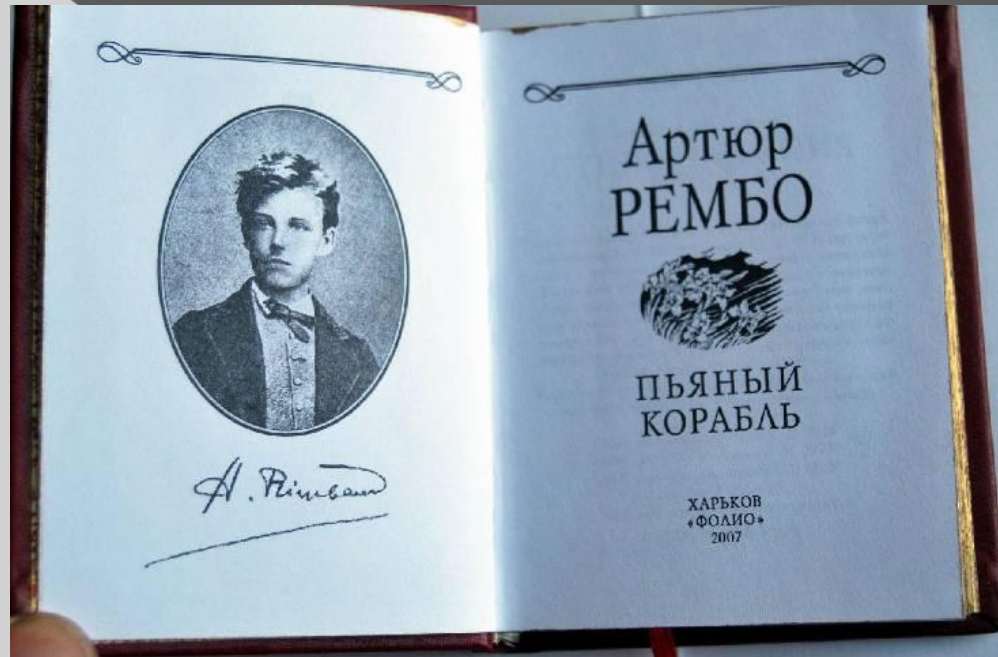

**Розірвавши стосунки з другом,
Рембо завершив і видав свій
останній твір — «Сезон у пеклі».**

**З 1874 року Рембо блукав
світом, виїхав до Африки,
відмовившись назавжди від**

Тяжко захворівши, він повертається на батьківщину й іде з життя в 1891 році в марсельській лікарні

Визначальним для лірики Артюра Рембо є:

1. Дух бунтарства, протест проти світобудови вцілому.
2. Сатиричне викриття потворності сірої буденності, обивательства і захоплене оспівування протесту.
3. Духовна свобода, потяг до безмежного, чарівного перетворення світу поетом-ясновидцем.
4. Одухотворення природи.
5. Ліричний герой – бродяга та невдаха, неприкаяний, вільний і надзвичайно внутрішньо розкутий.
6. Творення універсальної поетичної мови, яка буде “**мовою душі до душі...вбере в себе все: запахи, звуки, кольори...поєднає думку з думкою і приведе їх у рух**”.
7. Метафори
8. Яскраві символи.
9. **Райдужний кольоропис**.

Творча спадщина А. Рембо

I період (до 1871 р.)	II період (1872-73)	III період (після 1873)
Романтичний – “дитя Шекспіра”	Символістський	Пошуки
<i>Бодлер, Гюго, Рабле, “парнасці”, Паризька комуна</i>	<i>“Теорія ясновидіння”</i>	<i>Вірші в прозі</i>
“Засідателі”, “Офелія”, “Бал повішених”, “Зло”, “Сплячий у долині”	“П'яний корабель” “Голосівки”	Цикл “Осяяння” Збірка “Сезон у пеклі”

**Перший період творчості
(1869-1870) пов'язаний із романтизмом.**

Впливи:

- Шарль Бодлер, Ф. Війон, В. Гюго
- “парнасці”

Рембо: “Що ви від мене хочете, я впертий у своєму обожнюванні *вільної волі...*”

У віршах А. Рембо **«Відчуття»** та **«Голосівки»** подана асоціативно-чуттєва картина Всесвіту

Асоціації – засіб досягнення
художньої виразності, що
ґрунтується на
зв'язку чуттєвих образів з
уявленнями, які зберігаються
в пам'яті.

«Відчуття»

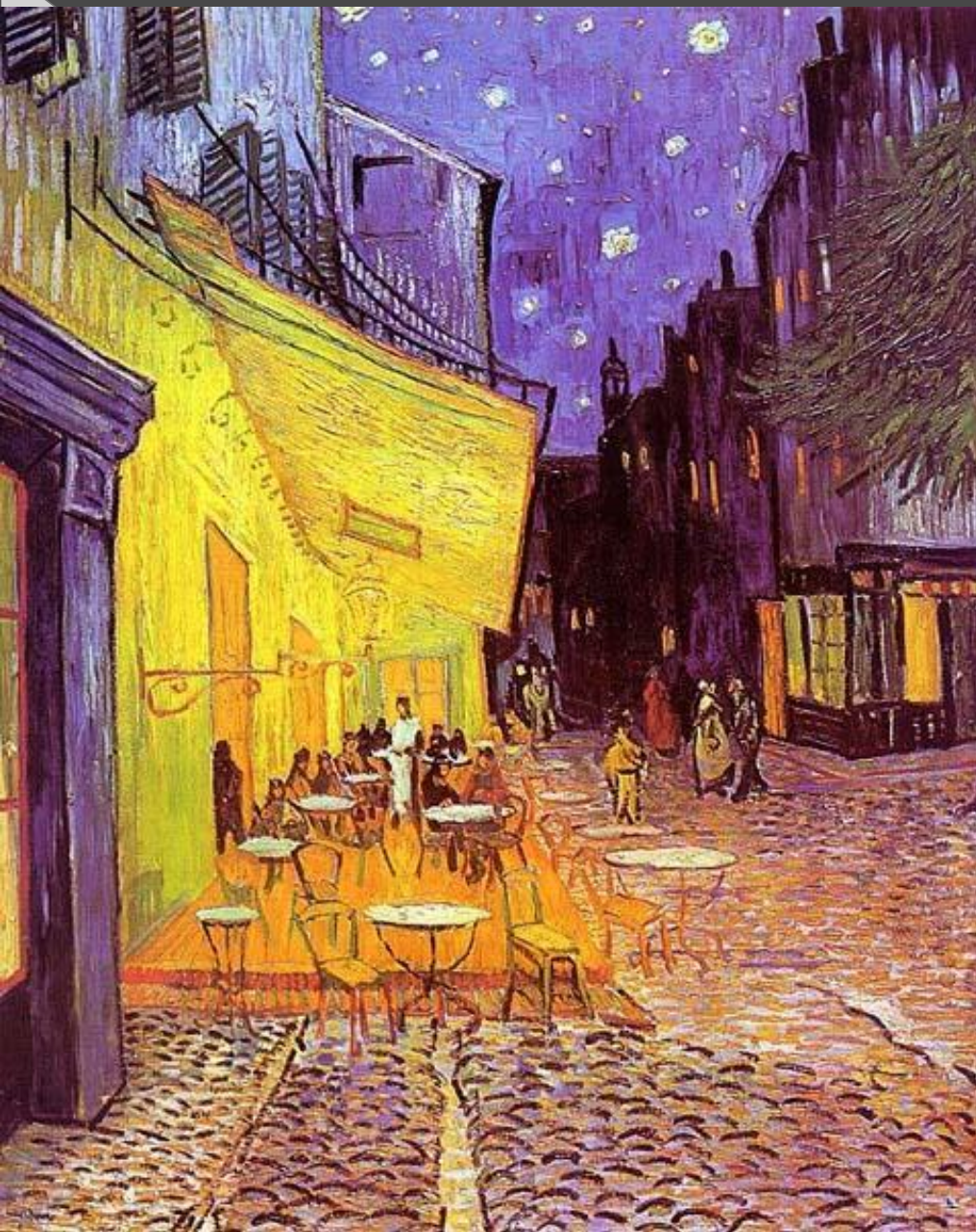
В блакитні вечори стежками йтиму я;
Колотиме стерня, траву почну топтати:
Відчує свіжість піль тоді нога моя,
Я вітру голову дозволю овівати.

Отож мовчу собі, сповільнюю ходу.
В душі безмежної любові лиш припливи;
Все далі й далі, мов бродяга той, піду,
З Природою, немов із жінкою, щасливий.

Переклад Г. Кочура

Другий період (1872-1873) –
СИМВОЛІСТСЬКИЙ.

Створення
«теорії ясновидіння».

Теорія
Рембо:
митець має
розвинути в
собі здатність
до
«ЯСНОВИДІННЯ»
ШЛЯХОМ
надзвичайног
о загострення
почуттів.

Рембо про поета-ясновидця:

«Я кажу, що треба стати ясновидцем,... Поет робить себе ясновидцем тривалим, безмежним і обгрунтованим розладом усіх почуттів. Придатні будь-які форми любові, страждання, безуму. Він сам шукає, сам виснажує себе всілякими отрутами, аби мати лише квінтесенцію. Невимовна мука, коли йому потрібна вся віра, уся надлюдська сила, тоді він стає найхворішим, найзлочиннішим, найпорклятішим серед усіх – і Найученішим! Бо він досяг невідомого. Тому що він кохав більше, аніж будь-хто, свою душу, й так багату! Він досягає невідомого і, божеволюючи, перестає розуміти свої видіння, - він їх побачив!»

«Теорія ясновидіння» Рембо

І нехай він згорить під час свого злету від нечуваних і несказаних речей: прийдуть нові трудівники; вони почнуть від тих горизонтів, де знесилено впав попередник!”

“Я усвідомив себе поетом. Це не моя провина. Помилкою було б говорити: **я думаю**. Слід радше сказати **мене думає...** Я є хтось інший. Тим гірше шматкові дерева, як він зрозуміє, що він – скрипка...”

*Рембо про власну творчість,
травень 1871.*

Уявіть

ГОЛОСНІ ЗВУКИ
КОЛЬОРОВИМИ.

Якою буде ця картина?

ГОЛОСІВКИ

А чорне, біле **Е**, **червоне І**, **зелене У**,
синє О, - про вас я нині б розповів:

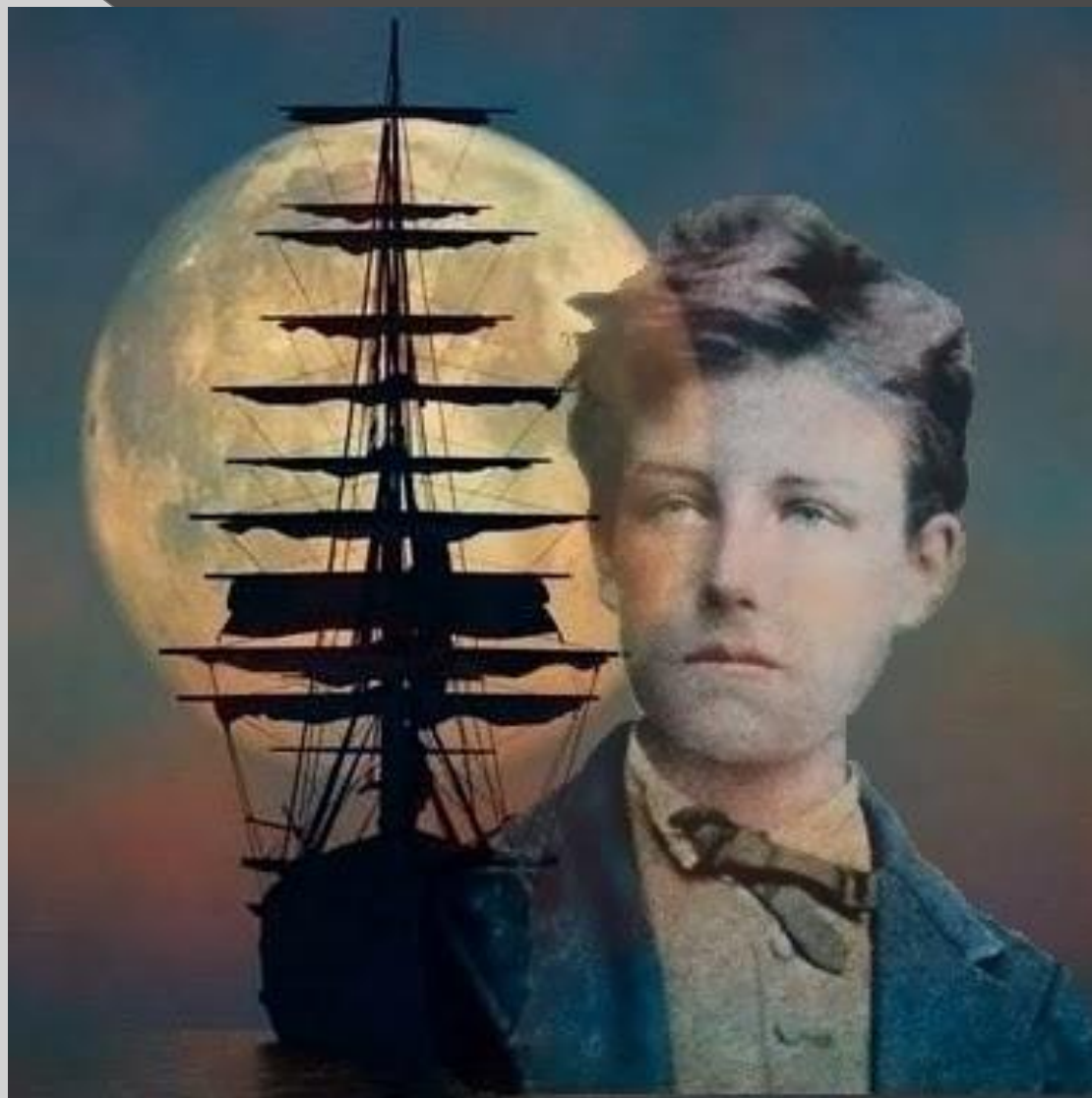
А - чорний мух корсет, довкола смітників
Кружляння їх прудке, дзижчання тороплене;

Е - шатра в білій млі, списи льодовиків,
Ранкових випарів тремтіння незбагненне;

І - **пурпур**, крові струм, прекрасних уст шалене,
Сп'яніле каяття або нестримний гнів;

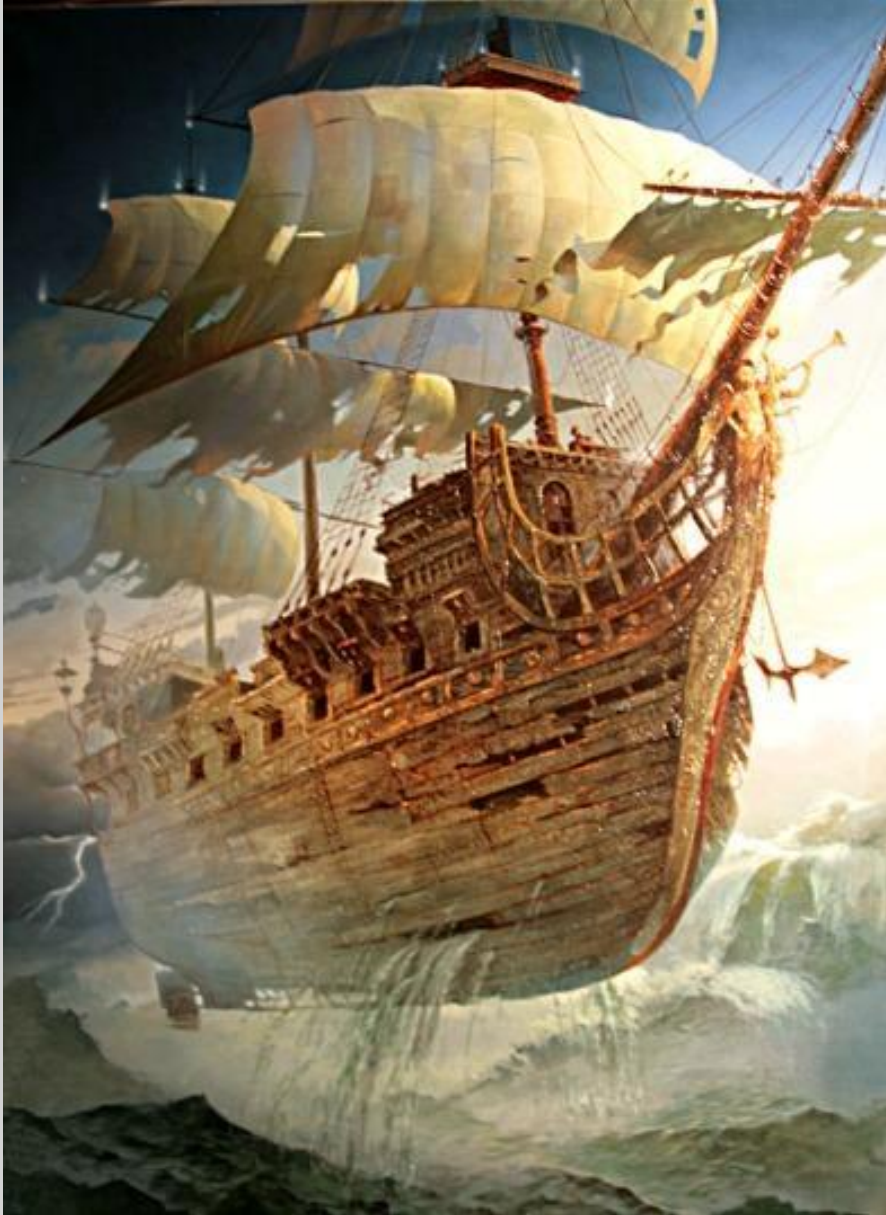
У - жмури на **морях** божественно-глибокі,
І спокій пасовищ, і зморщок мудрий спокій -
Печать присвячених алхімії ночей;

О - неземна Сурма, де скрито скрегіт гострий,
Мовчання Янголів, Світів безмовний простір,
Омега, блиск його **фіалкових** Очей.

У центрі
вірша А.
Рембо «*П’яний
корабель*»
СИМВОЛІЧНИЙ
образ
корабля -
людини, що
ОТОТОЖНЮЄТЬ
ся із самим

“П`яний корабель” –

це перший твір, створений відповідно до принципів “об`єктивної поезії”, у якій “не поет думає, а його думають”.

Одне з найдинамічніших і найекспресивніших творінь світової літератури.

- ❖ Багатство та зримість образів-символів
- ❖ Правдивість і природність картин
- ❖ Художня інтуїція

**Чи досяг поет містичного
прозріння,
того “невідомого”, до
якого прагнув?**

Чи став ясновидцем?

- Я сонце споглядав у пострахах **містичних**,
- Під гривою заток я - корабель пропащий,-
Закинутий у **вись етерну без птахів**,
Звідкіль ні монітор, ні парусник найкращий
Не вирвуть острова, що від води сп'янів;

Я, що в бузковій млі повільно так пролазив,
Довбаючи, як **мур**, червоний небокрай,
Де видно - о нектар солодких віршомазів! -
Небесні сопляки та сонячний лишай;

Я, жахом пройнятий, бо **округ потойбічний**
Тремтів од ревища Мальштремів та Биків,
Ясних застиглостей вивідувач одвічний, -
Я за Європою прадавньою тужив!

Архіпелаги зір та острови **незнані**
Я зрів, де **небеса відкриті для плавців: ...**

і нарешті - від чого відмовляється ліричний герой?

- І я, купаючись у ваших млостях, хвилі,
Не можу більше йти в кільватері купців,
Під оком злих мостів я пропливать не в
силі,
Ані збивать пиху з вогнів і прапорів.

Поезія Артюра Рембо

“Відчуття”

Природність

“Голосівки”

“Невимовне”

“П`яний
корабель”

“Об`єктивна
поезія”

Новаторство Рембо:

1. Пошуки універсальної поетичної мови, щоб висловити “невимовне”.
2. “Теорія ясновидіння” – “об’єктивна поезія”, що народжується незалежно від волі поета.

Цікавинка для цікавих

Костянтин Бальмонт, російський поет-символіст, так описував свої відчуття від звуків, за допомогою яких народжується поезія:

«**Я, Ю, Ё, И** - суть заострѣнные, истончѣнные **А, У, О, Ы**. **Я** - явное, ясное, яркое. **Я** - это Ярь. **Ю** - вьющееся, как плющ и льющееся в струю. **Ё** - таящий лёгкий мѣд, цветик-лѣн. **И** - извив рытвины **Ы**, рытвины непроходимой, ибо и выговорить **Ы** невозможно, без твёрдой помощи согласного звука. Смягчѣнные **Я, Ю, Ё, И** всегда имеют лик извившегося змия, или изломной линии *струи*, или *яркой ящерики*, или это *ребѣнок, котѣнок, соколѣнок*, или это *юркая рыбка вьюн...*»

Домашнє завдання

Знати мат-л презентації за творчістю Артюра Рембо, вміти аналізувати його поезії (тема, ідея, художні засоби).

Готуватись до тестової перевірки за темами: «Символізм», «Творчість Волта Вітмена, Шарля Бодлера, Поля Верлена, Артюра Рембо».

